

ר"ח שבט, תשע"ח. 17.1.2018

גיליון מס' 593

פרשת בא

"שְׁלַח אֶת עַמִּי וַיַּעֲבֹדְנִי" – מעבודת פרך לעבודת הקודש!

מאת הרב יהודה מרוכר, שדמות מחולה

שמונה פעמים בספר שמות, חוזר צו ה' לפרעה: **"שְׁלַח אֶת עַמִּי וַיַּעֲבֹדְנִי"** (ד', כג. ה', א. ז', טז כו. ח', טז. ט', א יג. י', ג).

משפט תמציתי זה: **"שְׁלַח אֶת עַמִּי"** מוכר לרבים מאתנו מימי המאבק להצלת אחינו שבברית המועצות בשנות ה-60 עד שנות ה-90. משפט זה בתרגומו לאנגלית הפך גם לשיר ידוע **"let my people go"**, שיר שביטא את שאיפת החירות הכלל-אנושית.

עיון בהקשרים בו הוא מופיע בחומש שמות מעלה שני היבטים משמעותיים.

ראשית, בניגוד לשיר האמריקאי, ובניגוד לסיסמת המאבק למען היהודים שמעבר למסך הברזל, הרי שהתורה מציבה יעד וייעוד ליציאה לחירות. לא רק יציאה מצרה אלא גם שאיפה רוחנית לעבודת ה' - **"שְׁלַח אֶת עַמִּי וַיַּעֲבֹדְנִי"**.

שנית, משפט זה מתמצת את ספר שמות, ונרחיב מעט בנקודה זו. חציו הראשון של ספר שמות עוסק ב**"שְׁלַח אֶת עַמִּי"** - שעבוד מצרים, המאבק כנגד פרעה, מכות מצרים והיציאה; ואילו חציו השני של הספר עוסק ב**"וַיַּעֲבֹדְנִי"** - עם ישראל עובד את ה' למרגלות הר סיני, הוא זוכה למעמד הגדול, לשמיעת עשרת הדברות, לכריתת ברית האגנות ולבניית המשכן מקום עבודת ה'.

בספר שמות נקודת המוצא של עם ישראל היא: **"וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרֹךְ. וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה בְּחָמֹר וּבְלִבְנִים וּבְכָל עַבְדָּה בְּשִׂדָּה אֶת כָּל עַבְדֹתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָהֶם בְּפָרֹךְ"** (א', יג-יד)

נקודת התפנית היא קרבן פסח – **"וַעֲבַדְתָּ אֶת הָעֶבֶדָה הַזֹּאת בְּחֹדֶשׁ הַזֶּה"** (שמות י"ג, ה)

חתימת הספר היא בהתעלות הרוחנית של בניית המשכן: **"וַעֲשֵׂה בְצִלָּל וְאֶהְלִיאֵב וְכָל אִישׁ חָכֵם לֵב ... אֶת כָּל מְלֹאכֶת עֲבֹדַת הַקֹּדֶשׁ לְכָל אֲשֶׁר צִוָּה ה'."** (ל"ו, א), **"וַתִּכָּל כָּל עֲבֹדַת מִשְׁכַּן אֱהִל מוֹעֵד"** (ל"ט, לב).

בתחילת הספר העם עובד בעבודת פרך עבור פרעה מלך מצרים, ואילו בסיומו של הספר העם עובד את עבודת הקודש של בניית המשכן.

השורש ע.ב.ד. הוא שורש מרכזי בספר שמות, קרבן פסח דורות מכונה בספר שמות – "העבדה":

"וְהָיָה כִּי תֵבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִתֶּן ה' לְכֶם כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר וְשָׁמַרְתֶּם אֶת הָעֲבֹדָה הַזֹּאת. וְהָיָה כִּי יֹאמְרוּ אֲלֵיכֶם בְּנֵיכֶם מָה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם" (שמות י"ב, כה-כו).

"וְהָיָה כִּי יִבְיָאֵךְ ה' אֶל אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם לֵאמֹר לְתֶת לְךָ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וְדָבָשׁ וְעַבְדָּתָ אֶת הָעֲבֹדָה הַזֹּאת בְּחֹדֶשׁ הַזֶּה" (שמות י"ג, ה).

לא מצינו אף קרבן אחר המכונה "עבודה", נראה שהסיבה לכינוי ייחודי זה, היא שהאומץ להקריב את הקרבן על אדמת מצרים, ולמרוח את דמו על המשקוף ושתי המזוזות, הוא נקודת מפנה בחיי עם העבדים היוצא לחרות. בהקרבת קרבן פסח במצרים, הופך עם העבדים לראשונה לשותף אקטיבי בתהליך היציאה, הקרבת קרבן פסח היא הכרזה רבת משמעות – השתחררנו מהעבדות הפיזית והמנטאלית לפרעה, ומעתה אנו עובדי ה'!

קרבן פסח הוא נקודת המפנה גם של ספר שמות, לקראת מכת בכורות. קרבן פסח הוא עדות לכך שעם ישראל הצליח להשתחרר מהעבדות הפיזית והמנטאלית לפרעה, ומעתה הוא עובד את ה'.

הרב יהודה טרופר, נשוי לציפי, אב לשישה ילדים וסב לשני נכדים. גר בשדמות מחולה. מפמ"ד תנ"ך בחמ"ד ומרצה לתנ"ך וחינוך במכללת שאנן. לשעבר רב ביה"ס וסגן מנהל שק"ד יסודי.

דף פרשת שבוע של הקיבוץ הדתי מופיע באתר הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il
כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il
ולרשום [subscribe](#) בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב [unsubscribe](#) בשורת הנושא.
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il